

Notat til bystyrets organer

Til: Samferdsels- og miljøkomiteen
Fra: Byråden for miljø og samferdsel
Notat nr.: 13/2007

Dato: 01.02.2007
Vår ref (saksnr): 200605450-3
Arkivkode: 024

STATUS FOR DYPVANNSEPONIE, OPPRYDDING I SMÅBÅTHAVNER OG BADEPLASSER

Jeg viser til spørsmål representanten Hans Petter Aas (SV) stilte i bystyrets muntlige spørretime 06.12.2006 om hvorvidt tiltaksplanen og SFTs tillatelse følges i oppryddingen i forurensede sedimenter. Representanten Aud Kvalbein (KrF) stilte et oppfølgingsspørsmål vedrørende oksygenforholdene i deponiet. 20.12.2006 mottok jeg fire spørsmål fra representanten Aas vedrørende oppryddingen i småbåthavner og på badeplasser. Jeg vil besvare alle disse spørsmålene i dette notatet og jeg vil besvare dem i nevnte rekkefølge. Først fra spørretimen:

- *Føler nå byråden seg trygg på at tiltaksplanen følges, og at SFTs tillatelse følges opp på en god måte? (Hans Petter Aas (SV) i bystyrets muntlig spørretime 06.12.2006).*

Det gjør jeg, resultatene fra miljøovervåkingen har vært tilfredsstillende. I tillegg til standardovervåking med turbiditetsmåling (mengde partikler i vannet) og strømmålinger, foretas det også prøver med såkalte sedimentfeller, disse henger i vannsøylen og er passive prøvetagere som registrerer konsentrasjon av miljøgifter i vannet over tid. Systematisk gjennomføres det også vannprøvetaking i fjorden for å følge situasjonen. For miljøovervåkingen blir det publisert ukentlige rapporter som viser resultatene fra overvåkingen. Disse oppsummeres i mer utfyllende månedsrapporter. Rapportene og annen relevant informasjon blir kontinuerlig oppdatert og lagt ut på prosjektets hjemmeside www.renoslofjord.no. Også andre uavhengige undersøkelser, blant annet NIVA på oppdrag fra SFT og arbeidet til en studentgruppe ved Universitet i Oslo, har vist tilfredsstillende resultater rundt deponiet, både blåskjellprøver og prøver av sjøbunnen.

- *Nå har det gått ett år. Vi vet det har skjedd mye, og forhåpentligvis har det skjedd mye bra ting så jeg kunne tenke meg å be byråden om å få en skikkelig utredning som på en måte skaper trygghet for at dette skjer innenfor de rammene som er vedtatt av bystyret? (Hans Petter Aas (SV) i bystyrets muntlig spørretime 06.12.2006)*

Innledningsvis vil jeg annonsere at tiltakshaver Oslo Havn KF vil legge frem en samlet statusrapport for arbeidet med å gjennomføre *Helhetlig tiltaksplan for opprydding i forurensede sedimenter i Oslo havnedistrikt*, i løpet av våren 2007. Den vil jeg oversende bystyret så fort jeg mottar den.

Men det er mye som er kjent allerede. Foreløpig status når det har gått ett år av gjennomføringsfasen av den helhetlige tiltaksplanen for forurensede sedimenter i Oslo havnedistrikt er som følger:

Etter vedtakene i sak 413/05, 462/05 og 463/05 i bystyret oktober-november 2005 kom prosjekt Ren Oslofjord i gang for fullt januar 2006. Da ble kontrakt for mudring, mottak, transport og deponering i dypvannsdeponi ved Malmøykalven av 500.000 m³ forurensede sedimenter inngått med Secora AS. Kontrakten inneholder også en opsjon på mudring, transport og deponering av ytterligere 500.000 m³. Kontraktssummen eksklusiv opsjon og mva er på til sammen 100 millioner kroner. Secora AS er en videreføring av det statlige selskapet Kystverket Produksjon, og er et heleid statlig aksjeselskap.

Nedføringen i dypvannsdeponiet startet 28. februar med mottak av forurensede masser fra Statens vegvesen sitt arbeid med å bygge senketunnel i Bjørvika. Mottaket av disse massene pågikk fram til sommerferien. I tillegg mudret Oslo Havns entreprenør (Secora) på oppdrag fra Statens vegvesen i senketunneltraseen i en periode på høsten. Ved oppmåling av senketunneltraseen etter fjerning av forurenset masse er det klart at det var transportert og nedført 40.000m³ masse i dypvannsdeponiet fra dette området. I tillegg er ca 5000 m³ lettere forurenset masse fraktet fra senketunnelen og nedført i deponiet i etterkant.

Mudringen av de øvrige områdene i indre havn startet i Bjørvika 28. mai. I dette området var det fram til utgangen av 2006 mudret anslagsvis 90.000 m³ masse som er nedført i deponiet.

I tillegg til entreprenørkontrakten med Secora har Oslo Havn inngått kontrakt med henholdsvis Norges Geotekniske Institutt (NGI) for miljøovervåking av dypvannsdeponiet, og Norsk Sjøfartsmuseum for arkeologisk overvåking av mudringsarbeidet. Resultatene fra miljøovervåkingen har så langt vært tilfredsstillende. Også undersøkelser gjort av NIVA på oppdrag av SFT og studentarbeid ved Universitetet i Oslo har vist det samme.

Prosjekt Ren Oslofjord har inngått et bredt samarbeid med ulike etater og virksomheter i Oslo kommune. En egen kommunal arbeidsgruppe ble opprettet i mars, og har hatt månedlige møter for å bistå prosjektledelsen og vurdere relevante problemstillinger knyttet til opprydningen i fjorden. Gruppen har representanter fra Friluftsetaten, Helse- og velferdsetaten, Eiendoms- og byfornyingssetaten, Vann- og avløpsetaten og byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Etter hvert er også Statsbygg representert som grunneier på Bygdøy blitt trukket inn. Dette har bidratt til at flere oppgaver blir sett i sammenheng og at resultatet av prosjektet blir best mulig.

Gruppen har blant annet planlagt og fått gjennomført en supplerende kartlegging høsten 2006 med prøvetaking på aktuelle badestrender og småbåthavner innenfor Oslo kommune. Det planlegges også biologiske og arkeologiske undersøkelser i aktuelle områder. Et annet positivt resultat av samarbeidet på tvers i kommunen er den nå pågående opprydningen av utløp av nedre del av Akerselva.

Informasjonsarbeidet står sentralt i prosjekt Ren Oslofjord. Etablering av egen hjemmeside (www.renoslofjord.no) for prosjektet har vært vellykket, og det gir gode betingelser for å kunne nå ut til publikum med oppdatert informasjon.

- *Kan byråden forklare hvordan det kan være fisk på 69 meters dyp, dersom det ikke er oksygen på 69 meters dyp?*(Aud Kvalbein (KrF) i bystyrets muntlig spørretime 06.12.2006).

Fisk ferdes der det er oksygen og den tiltrekkes av gjenstander som gir ly og beskyttelse i vannet. Derfor observeres ofte fisk og fiskestimer rundt flåter, skip og andre konstruksjoner.

Oksygennivået i deponiområdet har vært fulgt i en årrekke, og variasjonene der er godt kjent. I forbindelse med dypvannsutskiftninger har man registrert at oksygennivået stiger markert, for så å bli brukt opp inntil en ny utskifting.

I Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord sin toktrapport fra 16.12.2006 står det blant annet følgende:

Før etableringen av det nye Bekkelagets renseanlegg høsten 2001 var det ofte hydrogensulfidholdig vann og generelt dårlige oksygenforhold i bassenget (1987 - 2000). Nå er oksygenkonsentrasjonen betydelig bedre fra 50 meters dyp i hele bassenget. Under 50 meters dyp er oksygenkonsentrasjonen lav.

I toktrapporten fra 27. oktober 2006 kan en lese:

Oksygenkonsentrasjonen i Bekkelagsbassenget var meget bra for årstiden, men at det i oktober var nesten oksygenfritt fra 60 meters dybde. Med dette kan vi lese at oksygenkonsentrasjonen i de dypere deler i Bekkelagsbassenget, fra 50 - 60 meters dyp og nedover, fortsatt blir meget lav selv etter en stor dypvannsfornyelse. At det i perioder kan oppstå gode oksygenforhold hvor det er levelig for fisk må forventes, men dette er fortsatt ikke regelen for deponi-området.

Fagrådets rapport konkluderer med at høye oksygenkonsentrasjoner i både Vestfjorden og Bunnefjorden skyldes den gode dypvannsfornyelsen vinteren 2006. Denne fornyelsen var av de største som er registrert i området. Det ble også påvist, i forbindelse med Bellonas ROV-kjøring (fjernstyrt undervannskamera), at det er mye fisk og andre marine organismer helt nede i og ved sjøbunnen på 70 meters dyp i deponiområdet. Fisk og annet marint liv er også registrert ved Oslo Havns ROV-undersøkelser.

Ved en dypvannsutskifting vil oksygennivået øke, og i perioder vil det være levevilkår for fisk i området. Etter hvert vil imidlertid oksygennivåene synke igjen som følge av organiske belastninger fra sedimenterende planteplankton m.m. Dette forholdet ble registrert under en ROV-undersøkelse i Bekkelagsbassenget i august-september 2005. På tross av at det var en stor dypvannsutskifting vinteren 2004/2005 ble det knapt registrert biologisk aktivitet i området sommeren etter. Jeg vil imidlertid presisere at Oslo Havn KF i hele sin planlegging av dypvannsdeponiet har tatt høyde for at det på sikt kan bli bedring i oksygennivå permanent også i bunnen av deponiområdet (jf. konsekvensutredning og søknad om etablering av dypvannsdeponi). Dette kom også fram på den høringen som Samferdsels- og miljøkomiteen hadde i forkant av bystyrebehandlingen av den helhetlige tiltaksplanen.

De neste fire spørsmålene er stilt i brev av 20.12.2006 fra representanten Hans Petter Aas (SV):

1. Hvilke områder/havner skal ryddes når og hva skal gjøres i de forskjellige områdene/havnene? Småbåthavnene som ligger inne i den vedtatte tiltaksplanen (bystyrets sak 413/05) er Bestumkilen, Frognerkilen og Paddehavet. Mudring i disse områdene bygger på en kombinasjon av forurensingsgrad og innmeldte mudringsbehov fra Småbåtutvalget. Disse områdene er de som lå til grunn for kostnadsberegningene som dannet grunnlaget for byrådsavdelingens søknad til SFT

om delfinansiering av oppryddingen (sendt 19.06.2006). Disse områdene ble også lagt til grunn i konkurransegrunnlaget for mudringsentreprisen. Der ligger mudring av disse områdene inne som opsjoner.

Prosjektet har etter en nærmere vurdering av mudringsområdet i Bestumkilen anbefalt å utvide dette til å omfatte hele Bestumkilen. Dette gjøres for å hindre at ikke mudret område rekontaminerer (forurenses) ryddet område og for å fjerne forurenset sjøbunn i et populært rekreasjonsområde for blant annet padlere og roere. Anbefalingen om å gjøre denne utvidelsen kommer fra den bredt sammensatte kommunale arbeidsgruppen for Ren Oslofjord prosjektet. Samtidig er mudringsområdet i Paddehavet redusert, da småbåtforeningene der melder om et mindre behov enn det som er angitt i tiltaksplanen.

Tidspunkt og rekkefølge for oppryddingen er nå under vurdering. Det må først avklares når på året det er best at småbåthavnene ryddes. Dette må vurderes i samarbeid med de miljøansvarlige i Oslo kommune og hos statlige miljømyndigheter. Det må samtidig skje i samråd og nær dialog med småbåteierne som berøres av oppryddingen. Planene utarbeides derfor i samarbeid med Oslo kommunes småbåtutvalg og de direkte berørte båtforeningene.

2. Hva er budsjettet for de enkelte områder/havner som skal ryddes?

Reviderte kostnader for mudring i småbåthavnene er under utarbeidelse. For det opprinnelige arealet i Bestumkilen er netto kostnader for opprydding og deponering beregnet til i underkant av 9 millioner. Oppryddingen i Frognerkilen er beregnet til mellom 2 og 3 millioner. Økningen i kostnader for oppryddingen i Bestumkilen når mudringsarealet nesten dobles vil bli betydelig. Anslaget vil naturlig nok nærme seg det dobbelte. I tillegg til mudringskostnader kommer kostnader til sikringstiltak, miljøovervåking med mer. Reduksjonen av mudringsarealet i Paddehavet som ble innmeldt av Småbåtutvalget, gjør at dette vil utgjøre en mindre kostnad.

3. Er samfinansieringsavtalen med SFT formelt ferdigbehandlet og undertegnet?

I brev datert 15.12.2006 gir SFT tilsagn om 14 mill kroner over statsbudsjettet som skal brukes til delfinansiering av opprydding småbåthavner og badeplasser. Pengene vil bli utbetalt i 2007 og 2008. Bevilgningen ble gitt under forutsetning av at Oslo kommune bidrar med tilsvarende beløp. Den forutsetningen ble oppfylt da byrådetts forslag til budsjett 2007, Økonomiplan 2007-2010 ble vedtatt av bystyret 13.12.2006. Til sammen er altså 28 mill kroner bevilget til miljømudring i småbåthavner og badestrender. Mudringen vil også gi mulighet for flere og bedre, i betydningen dypere, småbåtplasser for båtforeningene i Bestumkilen og innerst i Frognerkilen.

4. Hvor langt er arbeidet med planen for tiltaksgjennomføringen kommet? Er den ferdig, ber jeg om å få den framlagt. Denne planen kan muligens overflødiggjøre pkt 1 og 2?!

I 2006 har oppryddingen i sin helhet pågått i området Bjørvika og Bispevika. Dette er det høyest prioriterte området for oppryddingen. Det var viktig å ta Bjørvika først for å få til nødvendig koordinering med Statens vegvesens bygging av senketunnel. Fjerning av forurenset sjøbunn i senketunneltraseen ble avsluttet i 2006. Totalt ble 40.000 m³ forurenset sjøbunn fjernet, og ca 5.000 m³ lettere forurenset masse (overgangssone mellom forurenset og ren sjøbunn). Fra arealene utenfor tunneltraseen ble anslagsvis 90.000 m³ masse fjernet i 2006.

Opprydding i forurensete sedimenter i nederste del av Akerselva er innpasset i tiltaksplanen. Jeg ser det som veldig positivt at dette blir gjennomført samtidig som oppryddingen i havneområdene.

Arbeidene er initiert av Vann- og avløpsetaten og gjennomføringen skjer i regi av Oslo Havns pågående mudringsarbeider (Secora), innenfor gjeldende tillatelse fra SFT.

Tildekking av forurenset sjøbunn er blitt gjennomført i delområdene innenfor senketunnelen i henholdsvis Bispevika og Bjørvika. Tillatelse til tildekking av området Tjuvholmen, ytre Pipervika og ytre Bjørvika ble gitt i desember av Plan- og bygningsetaten. Aktuelt tidspunkt for oppstart tildekning av disse områdene er i februar-mars 2007.

Organiseringen av det videre arbeidet i mudringsområdene er et komplisert puslespill. Utstyret skal utnyttes på egnede lokaliteter innenfor tidsrammer som er gitt i forhold til fiskevandring, friluftssesong med mer. En detaljering av hvordan dette arbeidet skal foregå pågår nå for fullt.

Dette og den øvrige utviklingen av prosjektet vil jeg komme tilbake til i den forhåndsannonserte statusrapporten for arbeidet med å gjennomføre tiltaksplanen for opprydningen i forurensete sedimenter i indre oslofjord. Da vil jeg også kunne komme med mer informasjon om hvilke badestrender det vil bli gjort tiltak på i regi av Ren Oslofjordprosjektet.

Med hilsen

Peter N. Myhre
byråd

Godkjent og ekspedert elektronisk

Kopi til: Oslo Havn KF
V, KrF og RVs bystyregrupper